

GABANIE (16) *sb n*

Oba a jasne, e pochylone.

sg N gabani(e) (7). ◇ G gabaniã (2); -ã (1), -(a) (1). ◇ A gabanié (4); -é (1), -(e) (3). ◇ I gabanim (1). ◇ L gabaniu (1). ◇ pl A gabaniã (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. Udręka, niepokój, prześladowanie, napastowanie, pokusa; vexatio Mymer¹, Mącz, Cn; molestia Mącz; inquietatio, tentatio, vexamen Cn (13) : *Racz datz zgodę milowanijé/ Oddál przeciwné gabanijé. OpecŻyw 177v; Mymer¹ 35v; Vexatio dat intellectum, Gábánie/ trápienie dáye rozum/ po fzkodzie polak mądry. proverbium. Mącz 491d, 229c, 491d; Lecż ná pułtyni oney frogie gábánia czártowfkie odnośił. Raz przyfzedł do niego świetnie barzo y w wielkim máieftacie/ y rzecze mu: błogofławionys fćarcze Abrámi/ nie máłz nád cię wdrodze Bożey nikogofz dofkonálfzego. SkarŻyw [236].*

W charakterystycznych połączeniach: gabanie czartowskie, przeciwne.

a. Pokusa cielesna; pieszczota; lenocinium Mącz (7) : *Lenocinium etiam, Piefzczotá/ gábánie/ przekwintowanie. Mącz 188d; Nocne od czártá gábánie miály Pánienki Stárfzey powiádác. SkarŻyw 225 marg, 225, 226 [2 r.].*

Wyrażenia: »cielestne gabanie« (1): w then czas człowiek [...] drugą śmiercią też vmiera, gdy wżitkie cielesne żadze [!] mądrością potepiając [!] á ie od siebie zamiata y każde cielestne gabanie. BielŻyw 81.

»nocne gabanie« (2): Potym iefzcze czárt drugi raz ią nocnym gábánim fkuśił/ y vkazał fię iey w ofobie onego oblubieńcá/ iákoby ią z kłařtoru brał. SkarŻyw 225, 225.

2. praw. Skarżenie, prawowanie się (3) : *yakom ya hy przodek moy bylem wposesiey hy zatrzymalem wpokoyv vysey trzech <lath> hymyeny wsisthko <moye> sberosz vedlie prawa mego biesz zadnego (pr) gabanya thako my bog pomosz. ZapWar 1529 nr 2477; Niech by kto poń połány był/ á tu go ftáwił/ żeby poznał iaki iefł kościelny porządek y karanie. [...] Y połłał poń Iulianá Defenfora [...]: áby Mąż Boży prze ono gábánie krzywdy żadney niemiał. SkarŻyw 212.*

gabanie od kogo (1): Máią też być y inřzy fáfiedzi pořtronni pozwáni [...] A to dla tego/ iżby iákíe gábánie od nich niebyło przy okázowaniu á obwiedzyeniu gránic. UstPraw I.

Synonimy: 1. boleść, cierpienie, dręczenie, katowanie, męka, niepokoř, trapienie, trestanie, trudność;

a. kuszenie.

Cf GABAĆ, NIEGABANIE